

Deset smjernica građanske znanosti

Građanska znanost fleksibilan je koncept koji se može prilagoditi i primijeniti u različitim situacijama i disciplinama. Niže navedene smjernice razvila je radna skupina ESCE (European Citizen Science Association) koju predvodi Prirodoslovni muzej (Natural History Museum) u Londonu. Mnogi članovi udruženja dali su svoj doprinos kako bi postavili ključne principe za koje, kao zajednica, vjerujemo da predstavljaju temelj dobre prakse u građanskoj znanosti.

1. Projekti građanske znanosti aktivno uključuju građane u znanstvene pothvate koji generiraju nova znanja ili spoznaje. Građani mogu sudjelovati kao kontributori, suradnici ili voditelji projekta i imaju značajnu ulogu u projektu.

2. Projekti građanske znanosti imaju originalan znanstveni ishod. Npr. daju odgovor na istraživačko pitanje ili pružaju informacije potrebne za akciju zaštite, odluke o upravljanju ili politiku zaštite okoliša.

3. Profesionalni znanstvenici kao i građani znanstvenici imaju koristi od sudjelovanja. Koristi mogu uključivati objavljivanje rezultata istraživanja, prilike za učenje, osobni užitak, društvenu korist, zadovoljstvo zbog doprinosa znanstvenim dokazima npr. u adresiranju lokalnih, nacionalnih i internacionalnih pitanja kroz koje mogu utjecati na određene politike.

4. Građani znanstvenici mogu, ako to žele, sudjelovati u više faza znanstvenog procesa. To može uključivati razvoj istraživačkog pitanja, osmišljavanje metode, skupljanje i analizu podataka kao i komuniciranje rezultata.

5. Građani znanstvenici dobivaju povratne informacije o projektu. Npr. na koji se način njihovi podaci koriste i koji su istraživački, politički ili društveni ishodi.

6. Građanska znanost smatra se istraživačkim pristupom kao bilo koji drugi, s ograničenjima i pristranostima koje je potrebno uzeti u obzir te nadzirati. No, za razliku od tradicionalnog znanstvenog pristupa, građanska znanost omogućuje veći upliv javnosti i demokratizaciju znanosti.

7. Podaci i meta-podaci dobiveni projektima građanske znanosti dostupni su javnosti i, kad je moguće, publicirani u formatu otvorenog pristupa.

8. Građani znanstvenici priznati su u rezultatima projekta i publikacijama.

9. Programi građanske znanosti evaluiraju se s obzirom na kvalitetu znanstvenih rezultata, kvalitetu prikupljenih i obrađenih podataka, iskustvo sudionika kao i na širi društveni i politički utjecaj.

10. Voditelji projekata građanske znanosti moraju uzeti u obzir zakonska i etička pitanja zaštite autorskih prava, intelektualnog vlasništva, ugovora o dijeljenju podataka, povjerljivosti, pripisivanju zasluga kao i utjecaja na okoliš svih aktivnosti.